

Fact Sheet 7

Anahtar Kelime İmzalama

positive
partnerships

Working together to support school-aged
students on the autism spectrum

Otizm ve Anahtar Sözcük İşareti (Makaton)

Konu nedir?

İşaret dili kullanılan müdahaleler, otizmi olan kişilere algılayıcı ve/veya ifade edici iletişimi öğretmek için 1970'lerden beri kullanılan bir müdahale biçimidir (Goldstein, 2002). ASD'si olan kişilerin çoğunun sağır olmamalarına ve işitebilmelerine karşın, bir yandan (sağır insanların kullandığı işaret dilinden alınma) işaretleri kullanıp aynı zamanda konuşmanın ASD'li kişilerin dili anlamalarına ve iletişim kurmalarına yardımcı olabileceği saptanmıştır. (Aynı zamanda Makaton olarak bilinen ve bazen 'toplucu iletişim' adı verilen) Anahtar Sözcük İşareti ve Hareketleri iletişim güçlüğü çeken bireylerin iletişimini desteklemek için sağır insanların kullandığı el işaretleri ile birlikte konuşmadan yararlanır (Grove & Walker, 1990). İşaretler ve dil aynı anda kullanılır ve yalnızca bir cümledeki anahtar sözcükler işaretlerle anlatılır. Avustralya'da sağır insanların kullandığı işaret dilinin adı Auslan'dır. İletişim güçlüğü çeken kişiler için Auslan'ın tek tek işaretlerinin o dilin üretim özellikleri ile birlikte kullanılmasında üzerinde durulacak olan nokta, her zaman konuşma kullanılması ve bir cümledeki anahtar sözcükler söylenirken bunların aynı anda işaretlerle anlatılmasıdır.

Varsayım nedir?

Anahtar Sözcük İşareti bir alternatif ve bütünleyici iletişim (AAC) türüdür. AAC sistemleri, genellikle otizmi olan çocukların konuşma yeteneklerinin oluşması geciktiği veya hiç olmadığı durumlarda bir iletişim aracı sağlamak için kullanılmaktadır. Alternatif ve bütünleyici iletişimin hedefinin (AAC) öğrencilere konuşmayı öğretmek için nadiren kullanıldığının vurgulanması önemli ise de kimi araştırmacılar AAC'nin bu yanını da incelemişlerdir (Schlosser & Wendt, 2008).

Araştırmalar neyi gösteriyor?

Zihinsel engellilikle bağlantılı iletişim güçlükleri olan kişilerin üzerinde işaretlerin kullanılması konusunda yapılan araştırmalar bunun konuşmanın gelişmesi, toplumsal ilişkiler kurma ve sözcük sayısının artırılmasında olumlu etkiler yarattığını göstermektedir (Millar, Light ve Schlosser, 2006; DiCarlo ve arkadaşları, 2001). Otizmi olan öğrenciler için anahtar sözcük işaretlerinin kullanılması konusundaki araştırma ve incelemeler birçok konu ve sorun üzerine odaklanmıştır; bunların arasında öğrencinin işaretleri öğrenme yeteneğinin resim veya fotoğraf kullanılan yardım sistemleri ile sözcüklerin öğrenilmesinde işaret-ve-konuşma müdahalesinin yalnızca konuşma kullanılan müdahale biçimi ile karşılaştırılması, devinim becerileri ve bazı hareketleri yapamama konularında kullanılan yöntemlerin işaret kullanılması ile olan ilişkisi bulunmaktadır. Ayrıca, birçok araştırma işlevsel sonuçlar ve genelleme becerileri yerine öncelikle sözcük öğrenme (Mirenda, 2003; Goldstein, 2002) üzerinde durmuştur (Schlosser & Wendt, 2008) ve çoğu araştırma tek bir çocuğu ya da çok az sayıda çocuğu incelemiştir (Wendt, 2009; Schwartz & Nye, 2006). Araştırılacak olan soruların çokluğu ve araştırma kanıtlarının sayısının ve kalitesinin sınırlı olması, otizmi olan kişiler için anahtar sözcük işaretinin etkili olup olmadığı konusunda kesin bir şey söylemeyi güç kılmaktadır.

Araştırma ve inceleme bulguları arasında şunlar bulunmaktadır:

İşaretlerin kullanılması otizmi olan çocuklar için etkili iletişim seçenekleri sağlayabilir (Wendt, 2009)

Sonuçlar, yalnızca konuşma eğitimi yerine müdahale koşullarında işaretlerin de kullanılmasının sözcüklerin öğrenilmesini hızlandırdığını göstermektedir. (Goldstein, 2002; Yoder & Layton, 1988).

İşaretlerin kullanılmasının konuşma üretme üzerinde olumsuz bir etkisi yoktur ve genel olarak konuşma üretme üzerinde az da olsa olumlu bir etkisi vardır (Schlosser & Wendt, 2008; Schwartz & Nye, 2006).

Otizmi olan çocuklar arasındaki bireysel farklılıklar bir tür iletişimin bir başkasına yeğlenmesi ve daha başarılı olması ve iletişim sistemlerinin tasarımında bu bireysel farklılıkların göz önüne alınması gerektiği giderek netleşmektedir (Brunner & Seung, 2009; Wendt, 2009; Tincani, 2004; Anderson, 2002). Daha çok yararlanan çocukların daha sınırlı iletişim hazneleri (Goldstein, 2002), daha iyi devinim becerileri (Seal & Bonvillian, 1997) ve daha iyi taklit becerileri (Tincani, 2004) olan çocuklar olması olasıdır.

Özet olarak

Mevcut araştırmalardaki kanıtlar işaret dili içeren Anahtar Sözcük İşareti gibi müdahalelerin, konuşmayla ve görsel destek kullanan diğer AAC yöntemleriyle birlikte kullanıldığı zaman, otizmi olan kimi öğrencilerin genel iletişim becerilerini desteklemekte yararlı bir seçenek olabileceğini göstermektedir. İşaret kullanmayı uygun bir yaklaşım kılabilen bazı beceriler iyi devinim ve taklit becerilerini içermektedir. Araştırmalar açıklıkla göstermiştir ki Anahtar Sözcük İşareti kullanmak gibi işaret dili içeren müdahaleler konuşma becerisinin gelişmesini yavaşlatmamakta ya da engellememektedir.

Referanslar

Anderson, A.E. (2002). Augmentative communication and autism: A comparison of sign language and the Picture Exchange Communication System (Bütünleyici iletişim ve otizm: İşaret dili ve Resim Alışverişi İletişim Sisteminin karşılaştırılması), (Doktora tezi), University of California at Santa Barbara, 2001). Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering, 62, 4269.

Brunner, D.L. & Seung, H. (2009). Evaluation of the Efficacy of Communication-Based Treatments for Autism Spectrum Disorders: A Literature Review. (Otizm Kapsamındaki Bozuklukların İletişim-Temelli Tedavisinin etkililiğinin değerlendirilmesi: Kaynakların incelenmesi) Communication Disorders Quarterly, 3(1), 15-41.

DiCarlo, C. F., Stricklin, S., Banajee, M. & Reid, D. H. (2001). Effects of manual signing on communicative verbalizations by toddlers with and without disabilities in inclusive classrooms. (Engelli olan veya olmayan küçük çocuklarda el işaretlerinin iletişim için sözcükleri kullanma becerileri üzerindeki etkileri) Journal of the Association for Persons with Severe Handicaps, 26(2), 120-126.

Goldstein, H. (2002). Communication Intervention for Children with Autism: A Review of Treatment Efficacy. (Otizmi olan çocuklar için iletişim müdahalelerinin etkililiğinin incelenmesi) Journal of Autism and Developmental Disorders, 32(5), 343 – 396.

Grove, N. & Walker, M. (1990). The Makaton Vocabulary: Using manual signs and graphic symbols to develop interpersonal communication. (Makaton sözcük haznesi: Kişilerarası iletişimin geliştirilmesinde el işaretleri ve grafik simgelerin kullanılması) *Augmentative and Alternative Communication*, 6(1), 15-28.

Millar, D.C., Light, J.C. & Schlosser, R.W. (2006). The impact of augmentative and alternative communication intervention on the speech production of individuals with developmental disabilities: A research review. (Gelişim engelli bireylerde konuşma üretmek için bütünlüyci ve alternatif iletişim müdahalelerinin etkisi: Araştırmaların incelenmesi) *Journal of Speech, Language & Hearing Research*, 49(2), 248 – 64.

Mirenda, P. (2003). Toward functional augmentative and alternative communication for students with autism: manual signs, graphic symbols, and voice output communication aids. (Otizmi olan öğrenciler için işlevsel bütünlüyci ve alternatif iletişime doğru: el işaretleri, grafik simgeler ve ses çıkarma gibi iletişim yardımcıları) *Language, Speech & Hearing Services in Schools*, 34(3), 203–216.

Schlosser, R. W. & Wendt, O. (2008). Effects of augmentative and alternative communication intervention on speech. (Bütünlüyci ve alternatif iletişim müdahalelerinin konuşma üzerindeki etkileri) *American Journal of Speech - Language Pathology*, 17(3), 212-230.

Schwartz, J.B. & Nye, C. (2006). Improving communication for children with autism: Does sign language work? Evidence Based Practice Briefs, (Otizmi olan çocukların iletişiminin geliştirilmesi: İşaret dili işe yarar mı? Kanıt Temelli Uygulama Yöntemleri) 1(2).

Seal, B.C. & Bonvillian, J.D. (1997). Sign language and motor functioning in students with autistic disorder. (Otistik bozuklukları olan öğrencilerde işaret dili ve devinim işlevleri) *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 27(4), 437 – 466.

Tincani, M. (2004). Comparing the Picture Exchange Communication System and Sign Language Training.

Focus on Autism and Other Developmental Disabilities, (Resim Alışverişi İletişim Sistemi ile İşaret Dili Eğitiminin karşılaştırılması. Otizm ve Diğer Gelişim Engellilikleri odaklı). 19(3), 152-164.

Wendt, O. (2009). Research on the use of manual signs and graphic symbols in autism spectrum disorders: A systematic review. (Otizm kapsamındaki bozukluklarda el işaretlerinin ve grafik simgelerin kullanılması üzerine araştırmalar) P. Mirenda & T. Iacono (Eds)'nin. 'Autism spectrum disorders and AAC' belgesinin içinde. Baltimore: Paul H. Brookes.

Yoder, P.J. & Layton, T.L. (1988). Speech following sign language training in autistic children with minimal verbal language. (Çok az sözlü dili olan otistik çocuklarda işaret dili eğitimi sonrası konuşma) *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 18(2), 217-229.